

BIESZCZADZKI PARK NARODOWY
w Ustrzykach Górnych
38-714 Ustrzyki Górne, woj. Podkarpackie
tel/fax (013) 461 0650 (013) 461 0610

Monitoring ryczących byków na obszarze Bieszczadzkiego Parku Narodowego w sezonie 2010

Opracowanie, prace terenowe: Pirga Bartosz

Fot. Saturnina i Artur Homan © Jeleń we mgle.

Metodyka i wyniki

W sezonie 2010 na obszarze Bieszczadzkiego Parku Narodowego rykowisko trwało około trzech tygodni (13 września - 5 października), z tygodniowym okresem szczególnego nasilenia (18 - 24 września). Po 24-tym września wystąpiły mocne opady deszczu, po których nastąpiła ponowna kontynuacja rykowiska - jednak o znacznie mniejszej intensywności; trwająca z tendencją malejącą do ok. 5 października.

Prace inwentaryzacyjne rozpoczęto w okresie nasilenia rykowiska, kontrolując 13 głównych dolin na obszarze BdPN. Dla potrzeb monitoringu przeprowadzono 10 transektów o łącznej długości 144.4 km (Tab.1).

Tab.1. Przebiegi i długości przeprowadzonych transektów, liczba byków oraz indeksy zagęszczeń na transektach.

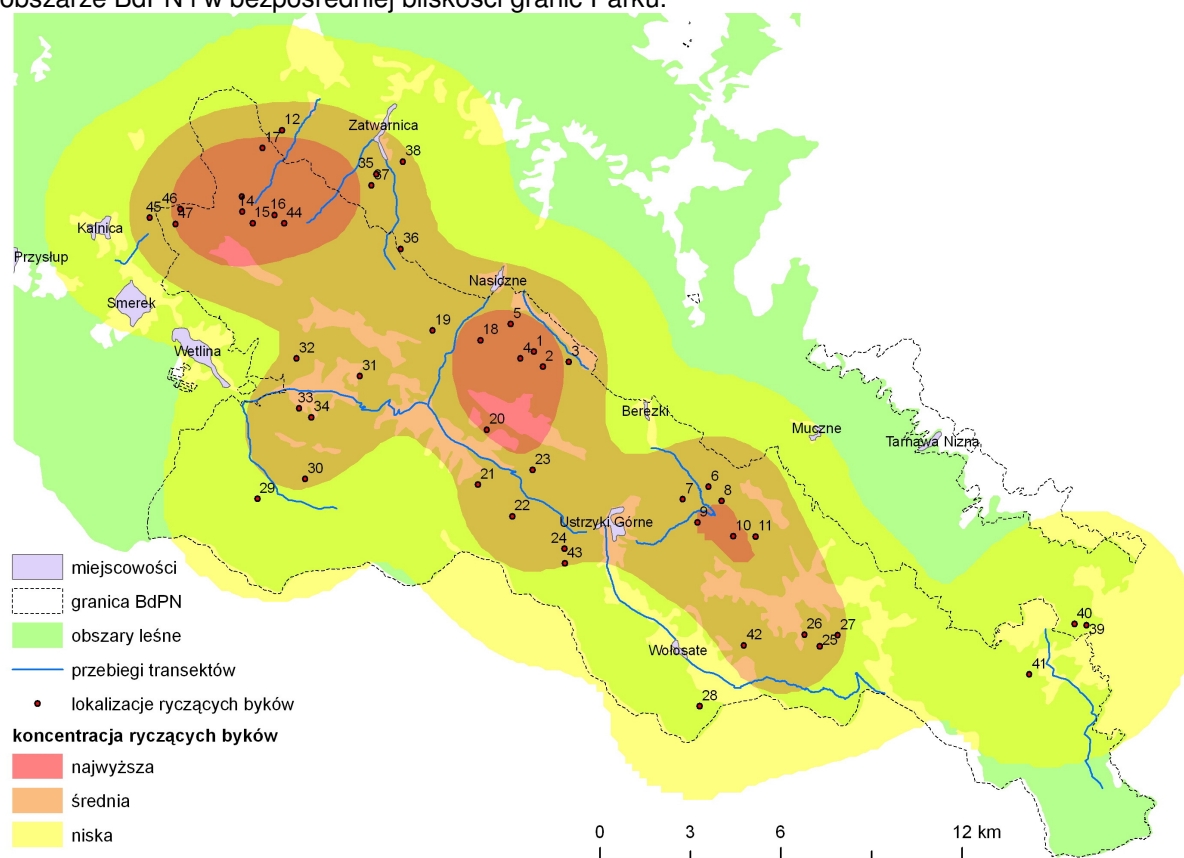
ID	PRZEBIEG TRANSEKTU	DŁUGOŚĆ TRANSEKTU [km]	LICZBA SŁYSZANYCH BYKÓW	WARTOŚĆ INDEKSU ZAGĘSZCZEŃ RYCZĄCYCH BYKÓW NA KILOMETR TRANSEKTU(IZ)
1	dolina potoku Hulskiego	4.3 (8.6)	6	1.39
2	dolina potoku Rzeka	3.8 (7.6)	1	0.26
3	dolina potoku Hylaty	4.8 (9.6)	4	0.83
4	Caryńskie	3.6 (7.2)	5	1.38
5	Nasiczne-Berehy-przeł.Wyżniańska-Ustrzyki Górne	12.0 (24.0)	7	0.58
6	Berehy-przeł.Wyżna-Osada-Moczarne	13.4 (26.8)	6	0.44
7	Ustrzyki Górne-Wolosate-przeł.Bukowska	14.5 (29.0)	6	0.41
8	Żubrowisko-przełęcz-Terebowiec	7.3 (14.6)	6	0.82
9	Bukowiec-potok Niedźwiedź	6.8 (13.6)	3	0.44
10	dolina potoku Kindrat	1.7 (3.4)	3	1.76

Transekty realizowano w kolejnych dniach pieszo bądź rowerem we wczesnych godzinach rannych (start w terenie ok. 5:00) i / lub w godzinach wieczornych (start w terenie ok. 17:30). Trasy dobierano optymalnie pod względem unikania liczenia tych samych zwierząt na sąsiadujących transektach. Podczas przejścia / przejazdu tam i z powrotem transektem zapisywano na mapie orientacyjnej lokalizacje wszystkich - w zasięgu słuchu ryczących byków. Przejście / przejazd w jedną stronę dawał możliwość określenia większości lokalizacji ryczących na danym transekcie byków. Powrót tą samą drogą był niejako potwierdzeniem uzyskanych obserwacji - chociaż czasem zdarzały się "dodatkowe" byki podczas trasy powrotnej. Dla transektów określono indeksy zagęszczeń słyszanych byków na kilometr przeprowadzonego transektu (w jedną stronę) (Tab.1).

Prace prowadzono przy bezwietrznej i bezdeszczowej pogodzie, podczas zimnych poranków i wieczorów. Określone parametry pogodowe warunkowały wystąpienie samego rykowiska, jak również dobrej propagacji dźwięku - niezbędnej dla przeprowadzenia monitoringu.

Na obszarze inwentaryzacji wyznaczono strefy koncentracji ryczących byków w oparciu o analizę gęstości punktów (lokalizacje ryczących byków) metodą Kernela (Ryc.1).

Ryc.1. Rozmieszczenie ryczących byków oraz stref koncentracji rykowiska w sezonie 2010 na obszarze BdPN i w bezpośredniej bliskości granic Parku.

W Bieszczadzkim Parku Narodowym oraz w bezpośredniej bliskości jego granic zinwentaryzowano 47 ryczących byków. W dolinach o najwyższej wartości indeksów zagęszczeń "IZ" (pot. Hulski, Kindrat, Zwór Terebowiec) lokalizacje zwierząt charakteryzowało przebywanie w obszarach źródłiskowych - mocno oddalonych od wylotów dolin.

Określono trzy strefy najwyższej koncentracji zwierząt podczas rykowiska w sezonie 2010:

- 1) Obszar źródłiskowy potoków Hulski i Rzeka wraz z północno - zachodnią częścią pasma połoniny Wetlińskiej;
- 2) Obszar doliny Caryńskiego, doliny potoku Prowcza i południowo - wschodnich zboczy połoniny Caryńskiej;
- 3) Obszary źródłiskowe potoków Zwór i Terebowiec.